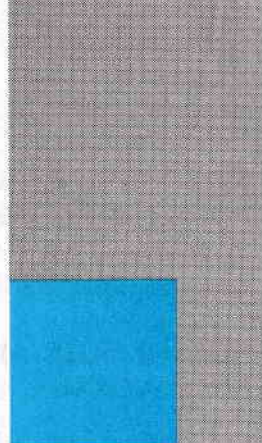

LBRIS

We know
books

**MARIA VOINEA
CARMEN BULZAN**

SOCIOLOGIE

Manual pentru clasa a 11-a

**filiera teoretică / profil umanist /
specializările: filologie, științe sociale;
filiera vocațională / profil militar MAI /
specializarea științe umaniste**

Editura
ALL

CUPRINS

Rolul sociologiei în liceu	3	Capitolul 7: Fenomene anomice	65
Capitolul 1: Noțiuni introductive	5	1. Starea de anomie și tipuri de adaptare comportamentală	65
1. Nevoia de sociologie	5	2. Infraționalitate	66
2. Funcțiile și ramurile sociologiei	6	3. Sărăcia	67
3. Perspective teoretice de abordare a obiectului și problematicei sociologice	8	4. Corupția	67
		5. Delincvența juvenilă. Copiii străzii	68
Capitolul 2: Factorii și condițiile vieții sociale	13	Capitolul 8: Interacțiune și comunicare	72
1. Mediul natural și spațiul social	13	1. Relațiile interpersonale și sociale	72
2. Populația	15	2. Interacțiunea ca proces de comunicare	74
3. Cultura și conștiința colectivă	18	Capitolul 9*: Ordine și control social	79
Capitolul 3: Socializarea	23	1. Ordine și control. Legile sociale și legile juridice*	79
1. Procesul socializării	23	2. Valorile și normele sociale*	80
2. Stadiile socializării	23	Capitolul 10*: Structura și dinamica socială	86
3. Agenții de socializare*	25	1. Stratificarea socială*	86
Capitolul 4: Microgrupurile sociale	28	2. Schimbarea socială*	89
1. Grupurile sociale	28	Capitolul 11: Metodologia cercetării sociologice	94
2. Status și rol	30	1. Etapele investigației sociologice*	94
3. Familia și relațiile de rudenie	33	2. Metode și tehnici de cercetare sociologică	100
Capitolul 5: Comunități sociale (lectură suplimentară)	38	3. Analiza, prelucrarea și interpretarea teoretică a datelor	104
1. Comunități umane teritoriale	38	Index alfabetic de autori	106
2. Societăți multiculturale	41	Teste de evaluare semestrială și finală	109
Capitolul 6: Instituțiile și organizațiile sociale	47		
1. Școala și integrarea profesională	47		
2. Statul în societatea contemporană	51		
3. Religia și biserica	54		
4. Regimuri și partide politice	57		
5. Organizațiile	60		

Conținuturile marcate cu asterisc sunt pentru filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe, sociale, precum și pentru filiera vocațională, profil militar MAI, specializarea științe sociale.

NOȚIUNI INTRODUCTIVE

1

1. **NEVOIA DE SOCIOLOGIE**
2. **FUNCȚIILE ȘI RAMURILE SOCIOLOGIEI**
3. **PERSPECTIVE TEORETICE DE ABORDARE A
OBIECTULUI ȘI PROBLEMATICII SOCIOLOGIEI**

CE?

este sociologia, care sunt domeniile cunoașterii sociologice și care este importanța sociologiei în ansamblul disciplinelor socio-umaniste.

DE CE?

este important să vă însușiți noțiunile de sociologie și cum să le puteți folosi în contextul vieții sociale.

CUM?

să vă dezvoltați simțul observației și să vă manifestați o atitudine critică în sens constructiv în relațiile sociale.

1. NEVOIA DE SOCIOLOGIE

Nevoia de a cunoaște este în strânsă legătură cu nevoia de a acționa. Trebuințele umane de hrană, apărare etc. au determinat nevoia de a cunoaște lumea fizică prin influența factorilor exteriori asupra individului. Mai târziu, gândirea omului a fost aptă de a elabora noțiuni, judecăți, raționamente referitoare la viața sufletească personală și interpersonală izvorâte tot dintr-o necesitate: aceea de a **comunica**.

Sociabilitatea reprezintă o nevoie tot atât de intensă ca nevoile elementare, deoarece conceperea omului izolat nu poate fi decât ficțiune.

Probleme cum sunt: familia și relațiile de rudenie, școala și educația, viața în grupurile sociale și comunitatea locală etc. constituie fapte de trăire socială în care fiecare individ este angrenat în cursul existenței sale.

În activitățile desfășurate de specialiștii din diferitele domenii ale vieții sociale apar probleme care necesită soluții. Ele nu pot fi date decât în măsura în care aceste probleme sunt cunoscute. Transpunerea soluțiilor în decizii se face atunci când se anticipează și consecințele pe care aceste soluții le au asupra oamenilor. *De exemplu*, în procesul de privatizare sunt antrenați oameni, bunuri materiale, resurse financiare. Acest proces nu este

pur economic, ci are efecte și în plan social. Implicarea omului în acest proces antrenează deopotrivă concepții, mentalități, opinii, stări de spirit, generează anumite comportamente de economisire, investiționale, antreprenoriale, creează un climat social determinat de raporturile noi interumane.

Deci, un proces economic este și un proces social prin consecințele pe care le generează, dar și prin premisele pe care le oferă. De aceea, la deciziile economice, și nu numai, sociologul își poate și trebuie să-și aducă contribuția prin datele pe care le furnizează. Acestea se obțin într-un proces de cunoaștere științifică interdisciplinară, cu **metode specifice** (observația, monografia, ancheta socială, analiza documentară, studiul de caz etc.) și un **aparat conceptual propriu** (viață socială, societate, fapte, fenomene, procese și relații sociale, socializare, control social, selecție socială, status, rol, adaptare, participare).

Nevoia de sociologie pentru nivelele decizionale reprezintă o trebuință a „organismului” social. Aceasta reprezintă o permanență, dar se face simțită cu acuitate în anumite momente ale istoriei, de obicei în perioadele de criză, atunci când convulsiile sociale reclamă soluții pentru depășirea lor. Așa se

explică de ce însăși sociologia ca știință a apărut tot într-o perioadă de frământări istorice și sociale.

În contextul socio-politic al Europei din a doua jumătate a secolului al XIX-lea și pe fondul derulării unor procese economico-sociale de amploare, au fost necesare studii prin care să se descrie și să se explice realitățile sociale și să se prefigureze evoluții ale fenomenelor sociale. Probleme precum: industrializarea, modernizarea, urbanizarea necesitau preocupări pentru organizarea vieții sociale și rezolvarea problemelor sociale generate de aceste procese având costuri sociale cât mai mici.

Fondatorii sociologiei ca știință (Auguste Comte, Karl Marx, Herbert Spencer, Émile Durkheim, Max Weber, Georg Simmel, George Herbert Mead) au avut și vocația de reformatori, năzuind la o viață socială bazată pe valorile umaniste.

Perioada de tranziție pe care o parcurge societatea românească are nevoie de sociologie și pentru următoarele motive:

– Realitatea socială prezentă trebuie mai întâi **cunoscută** și apoi **transformată**. Schimbarea cu orice

preț nu trebuie să reprezinte un scop în sine. Ea decurge, rezultă din mersul firesc al evenimentelor.

– Procesele sociale complexe, ce se derulează în prezent, au o dinamică proprie ce solicită specialiști pentru **cunoașterea și înțelegerea** lor.

Poate n-ar fi lipsit de interes să căutăm să înțelegem nevoia de sociologie prin reflecția asupra a ceea ce a însemnat lipsa ei în perioada anterioară tranziției, vremea în care, fiind considerată o „știință reacționară”, o „știință burgheză”, a fost interzisă.

În concluzie nevoia de sociologie apare la două nivele:

– al *individului instruit și educat* ce trăiește în societate și care are nevoie să înțeleagă mecanismele de organizare socială pentru a acționa conștient și responsabil și să-și formeze deprinderi de conviețuire socială și comportare civilizată;

– al *societății* (nivelul decizional) unde cel ce guvernează, formulează legi, imperative, sentințe morale, trebuie să stăpânească și cunoștințe referitoare la realitățile sociale pe care dorește să le influențeze prin acțiunea sa.

2. FUNCȚIILE ȘI RAMURILE SOCIOLOGIEI

O dimensiune a obiectului de studiu al sociologiei o reprezintă raportul *individ-societate*. Cât din individ este determinat biogenetic și care este aportul factorilor sociali? Cât din societate este influența individului prin acțiunea sa colectivă?

Postulatul că mediul natural și social influențează acțiunea, viața și personalitatea individului se menține la fel ca și cel care recunoaște acțiunii individuale și colective rolul în viața socială, aceasta din urmă fiind o rezultată a acestora.

Trebuie să recunoaștem că însuși mediul social în care trăim nu este omogen, că existența lui și menținerea în stare de funcționare necesită organizare, structuri ierarhice, relații de putere. În aceste relații intervin interese, opțiuni valorice, grade diferite de libertate de mișcare a indivizilor în spațiul social.

În sociologie, termenul de *individ* are semnificația de persoană singulară, reprezentând un unicat în spațiul social. Dacă din punct de vedere statistic individul apare ca **unul** (parte) din colectivitate (întreg), din punct de vedere sociologic el reprezintă **o individualitate**, deoarece prin înfățișare, mod de gândire, exprimare și acțiune se deosebește de ceilalți. Din răspunsul dat întrebărilor referitoare la raportul individ-societate poate fi realizată o

tipologie a indivizilor umani, corespunzătoare celor trei tipuri de societăți:

1. individul **conservator** care se conduce după preceptele tradiției; acest tip caracterizează societățile tradiționale, marcate de schimbări lente;

2. individul **autonom** care, trăind într-o societate caracterizată prin schimbări rapide, se conduce după propria conștiință; această caracteristică aparține civilizației moderne;

3. individul **heteronom** care se conduce după așteptările celorlalți de la el, acțiunea sa fiind rezultanta variabilei situaționale a acțiunii altor indivizi.

O altă dimensiune a sociologiei este raportul *teoretic-empiric*. La baza ideilor, a concepțiilor și a teoriilor stau datele empirice dobândite în cercetările empirice. La rândul lor, aceste studii necesită o bază teoretică de la care se pornește și care urmează să fie verificată, acceptată sau respinsă.

Abordarea problematicei sociologiei presupune opțiuni: trecerea de la macro- la microsocal, de la societate ca întreg la comportamente individuale.

În abordarea problematicei sociologiei, pentru a asigura caracterul ei științific, sunt necesare respectarea unor repere care relevă totodată și **funcțiile sociologiei**:

1. *Descrierea explicativă și înțelegerea realității sociale.* Dacă sociologia s-ar limita la descrierea faptelor, a fenomenelor și a proceselor sociale ar fi sociografie. Ea urmărește să descopere legăturile esențiale care formează regularitățile vieții sociale, cauzele și tendințele de dezvoltare ale acestora. Dacă descrierea pune în evidență caracterul *static* al analizei, prin explicație este relevat caracterul *dinamic* al obiectului de studiu al sociologiei.

Pornind de la acestea, este necesară trecerea la înțelegerea vieții sociale, adică la comprehensiunea mersului istoriei ca succesiune de evenimente, fapte și procese sociale, dar și a comportamentului indivizilor.

2. *Abordarea critică, obiectivă a vieții sociale.* Neutralitatea axiologică este necesară vieții sociale, deoarece există pericolul de a induce distorsiuni ca urmare a propriei subiectivități. Prin cercetarea sociologică se semnalează dificultățile și contradicțiile vieții sociale, aspectele critice, disfuncționalitățile în evoluția proceselor sociale. Această neutralitate întărește caracterul științific al sociologiei. Deși studiază realități concret definite, caracterul universal este dat de acceptarea și folosirea unui aparat conceptual propriu, recunoașterea acelorași principii, metode și tehnici de cercetare socială.

3. *Caracterul practic-aplicativ a fost pus în evidență încă de la constituirea sociologiei ca știință* – nevoia de a rezolva probleme practice. Ea este chemată să cunoască și să intervină prin fundamentarea științifică pe care o oferă deciziilor luate în toate sferele vieții sociale: politică, economică, culturală, socială. Diagnoza socială reprezintă baza predicțiilor, evenimentelor. Prognoza se elaborează pentru a armoniza interesele individuale cu cele colective, pe termen mediu și lung și a preîntâmpina evoluții indezirabile ale vieții sociale.

Complexitatea obiectului și problematica sociologiei au determinat constituirea unor domenii specializate (ramuri) care studiază anumite compartimente ale vieții sociale. Acestea constituie totodată domenii de aplicare a rezultatelor cercetărilor concrete de teren.

Aceste domenii specializate ale sociologiei pot fi grupate, în funcție de problematica studiată, astfel:

a) Ramuri care studiază **grupuri și colectivități umane**, ca de exemplu, sociologia grupurilor mici, sociologia urbană, sociologia rurală.

b) Ramuri care cercetează **fenomene și procese sociale**: sociologia opiniei publice, sociologia religiei, sociologia educației, sociologia politică, sociologia comunicațiilor.

c) Ramuri care studiază **instituții sociale** cum sunt: sociologia familiei, sociologia școlii.

Între sociologie și ramurile sale există o strânsă legătură, ca de la întreg la parte. Sociologia oferă ramurilor sale aparatul conceptual și metodele de cercetare științifică, la rândul ei, ea se îmbogățește cu rezultatele cercetărilor de teren oferite de ramurile sociologiei. „Autonomia” domeniilor teoretice și aplicative nu împiedică manifestarea spiritului interdisciplinar. Au apărut astfel ramuri ale sociologiei la granița a două sau mai multe științe: psihosociologia, sociolingvistica, sociogeografia și altele.

Auguste Comte, marele filosof pozitivist, cel care a dat numele sociologiei (1838), are și meritul de a o fi așezat într-o clasificare a științelor. După el, științele au apărut și s-au dezvoltat într-o ordine specială de complexitate crescândă. O știință complexă este aceea care are nevoie de toate celelalte dinaintea ei pentru a le sintetiza într-o grupare nouă și deosebită. Astfel, el stabilește următoarea ierarhie:

1. Matematica
2. Astronomie
3. Fizica
4. Chimia
5. Biologia
6. Sociologia

Mai târziu, Comte a completat acest șir punând la început Logica și la sfârșit Morala.

Herbert Spencer clasifică științele astfel:

- 1) Științe abstracte (matematica, logica);
- 2) Științe abstracte-concrete (mecanica, fizica, chimia);
- 3) Științe concrete (astronomia, biologia, psihologia și sociologia).

Sociologia stabilește relații cu multe științe folosindu-se, în cercetările sale, de datele pe care acestea i le furnizează. Distingem relațiile sociologiei cu *morala* (faptele morale sunt și fapte sociale), cu *psihologia* (societatea e alcătuită din indivizi cu personalitate), cu *biologia* (atunci când studiază corpul biologic social), cu *statistica și probabilitățile* (în eșantionare și prelucrare a datelor), cu *cibernetica* (în înțelegerea vieții sociale ca sistem care se caracterizează prin automisurare) cu *istoria, dreptul, antropologia, economia*.

PERSPECTIVE TEORETICE DE ABORDARE A OBIECTULUI ȘI PROBLEMATICII SOCIOLOGICE

Spre deosebire de științele naturii al căror obiect de studiu poate fi cercetat, decupat din realitate, supus cercetării la microscop, în laborator, ordonat, clasat, în științele sociale, omul, societatea, faptele, fenomenele și procesele sociale prezintă o specificitate care îngreunează cunoașterea. Căile de producere a cunoașterii sunt diferite în științele sociale comparativ cu cele din științele naturii. Din această distincție putem accepta ideea și poziția celor care susțin autonomia metodologică a disciplinelor sociale și istorice.

Orice știință socială predată (disciplină) poate să prezinte obiectul și problematica sa din mai multe puncte de vedere. Acest aspect este determinat de *teorie și metodologie*, adică de *teoria metodologică* și de *teoria cunoașterii acestei teorii*. În istoria științei au existat mai multe orientări teoretice, dar nu toate au generat o metodologie distinctă. Unele teorii au aderat la aceleași practici metodologice.

După unii autori (A. Comte, M. Weber), orientările teoretice în sociologie ar fi: **pozitivismul și sociologia interpretativă**. Orientării pozitivistice i s-ar asocia practica metodologică „obiectivă”, conform căreia faptele, fenomenele sociale sau cele incluse în sfera subiectivității umane sunt considerate ca „obiecte” ce pot fi analizate în mod similar ca cele din științele naturii. Conceptele-cheie în această orientare ar fi: *explicația și predicția*.

Principiile de abordare sociologică în cadrul pozitivismului au dezvoltat mai multe orientări: **operaționalismul, empirismul, structuralismul, analiza sistemică**, iar în cazul orientării interpretative, **interacționalismul simbolic, fenomenologia, etnometodologia**, care pun accentul pe semnificația subiectivă a comportamentului uman. Conceptele-cheie sunt cele de *înțelegere și interpretare*.

Există o mare diversitate de concepții cu privire la obiectul de studiu al societății. Unii sociologi, sesizând asemănări între funcționarea societății și cea a organismului uman, au ajuns la identificarea celor două noțiuni.

Teoria organicismului (reprezentată prin H. Spencer) constată asemănările dintre societate și organismul uman, referitoare la *individ* (celula socială), la *creșterea, dezvoltarea societății* (prin adăugire de celule, unire de grupuri sociale), la *structura* și la *modul de funcționare și continuitate*.

Teoria psihologică a societății afirmă că interesele, scopurile, relațiile dintre indivizi constituie elementele esențiale pe baza cărora se

construiește societatea. Concepția psihologică încearcă să explice societatea fie ca un produs al psihologiei individuale (J.G. Tarde, teoria imitației), fie ca un tot psihic care nu se reduce la individ (W. Wundt – după care societatea, este mai mult decât o sumă de spirite individuale).

Teoria pozitivistă (A. Comte) susține că fazele de evoluție ale societății omenesci urmează aceleași etape de evoluție ale inteligenței. *Legea celor trei stări* clarifică cele trei stadii sau faze succesive prin care a trecut inteligența omenescă. Cea dintâi fază are un caracter *religios* și corespunde celei în care spiritul și societatea sunt dominate de *magie și credință*. A doua fază (corespunzătoare secolelor al XIII-lea – al XVIII-lea), *faza metafizică*, este caracterizată printr-o atitudine critică dezorganizatoare. A treia fază, *pozitivistă*, este aceea în care predomină autoritatea spirituală, rațiunea.

Teoria funcționalismului structural (Talcot Parsons). Prin introducerea noțiunii de *funcție*, T. Parsons face trecerea de la analiza statică, structurală, la cea dinamică, funcțională a societății. Termenul de *funcție* permite analiza relațiilor dintre sistemul social și mediu. *Structura* desemnează ordinea funcțională din realitatea socială, iar *procesul* se referă la „schimbarea stărilor”. Pentru T. Parsons, „schimbarea” nu ține de normalitate, ci de „devianță”, deoarece modifică integritatea sistemului social. Sistemul total al acțiunii conceput de T. Parsons este format din mai multe subsisteme: social, cultural și cel referitor la personalitate.

Teoria sistemelor generale. Conceptul de *sistem* a fost preluat din biologie prin L.von Bertalanffy, iar teoria sa a fost dezvoltată în cibernetică, informatică și comunicații, apoi extinsă în sfera socială. Primul sociolog care a formulat explicit conceptul de *sistem social* a fost V. Pareto.

Fiecare mod de abordare a generat un anumit tip de orientare metodologică, după cum urmează:

Pozitivismul a instituit **practica metodologică „obiectivă”** conform căreia:

1. metodele, tehnicile, procedeele utilizate în științele naturii pot fi adaptate și folosite în sociologie;
2. faptele, fenomenele, procesele sociale au o existență obiectivă, independentă de teoria care le descrie;
3. cunoașterea sociologică se apropie de „inginerie socială” pentru că oferă instrumente de cunoaștere a problemelor sociale, fiind neutră din punct de vedere valoric.

Practica metodologică interpretativă, inițiată de M. Weber, a fost dezvoltată în *interacționismul simbolic* (G.H. Mead), *fenomenologia socială* sau *etnometodologia* (L. Wittgenstein, Ed. Husserl). În practica interpretativă, conceptele centrale sunt de *acțiune socială* și *înțelegere interpretativă*.

Construcția teoretică prezintă următoarele etape:

1. înțelegerea subiectivă bazată pe observarea directă a situațiilor sociale;
2. elaborarea explicațiilor cauzale prin care pot fi realizate predicții pornind de la generalizări.

Vocabular

Antropologie (gr. *anthropos* „om” + gr. *logos* „cuvânt”, „discurs despre om”)

- studiu sistematic despre om din perspectivă fiziologică (ce face natura din om) și practică (ce face omul din sine însuși) – Kant;
- știință a omului ca individ, grup și specie care vizează atât structura cât și comportamentul acestor entități.

Antropologie culturală – disciplină științifică de sine stătătoare care studiază comportamentul uman bazat pe norme (cultură), în context spațio-temporal concret.

Sociologie (lat. *socius* „soț”, „asociat”, „ortac”, „tovarăș” + gr. *logos* „cuvânt”, „idee”, „teorie”, „știință”) – știința despre societate. A. Comte

(1838) a folosit pentru prima dată termenul de „sociologie” în *Curs de psihologie pozitivă*.

- știința unităților sociale, de la cele mai simple (cercuri de prieteni, familie, echipe de muncă), până la cele mai complexe (popoare, națiuni, țări, organizații internaționale);
- știință a națiunii având ca funcție cunoașterea realității sociale (Dimitrie Gusti);
- știința societăților omenești ce se ocupă cu studiul vieții sociale, al formelor de comunitate umană, de conviețuire socială (Traian Herseni);
- știință care se ocupă cu studiul vieții sociale în general și cu studiul comparativ al societăților (Mihail Ralea);
- studiul integrativ structural și dinamic al societății, abordată în unitatea și diversitatea componentelor sale unitare (Petre Andrei).

Lectură

Dimitrie Gusti (1880-1955)

D. Gusti a fost promotor al studiului problemelor sau „chestiunilor” sociale: „chestiunea Dunării”, „chestiunea rurală”, problema păcii și a războiului, sărăcia etc. A conceput ideea „muzeului sociologic”, pe temeiul căreia a fost realizat Muzeul Satului (1936).

Sub conducerea sa a fost editată, între 1938 și 1943, „Enciclopedia României” (4 volume).

Sociologia are de îmbinat cunoștințele parțiale căpătate din diferite alte materii de învățământ și care altfel ar rămâne dezbinat în mintea elevilor. Totuși, fenomenele economice, juridice, psihologice, istorice, etnografice, antropogeografice sunt în întregime sau în parte fenomene sociale, ele sunt manifestări ale societății. De aceea, după munca de analiză, trebuie să urmeze încercarea de sinteză. Sociologia are de îndeplinit funcția aceasta însemnată de concentrare și coordonare a cunoștințelor, pentru a pune în lumină adevărată caracterul de totalitate al vieții sociale, pentru a da înțelesul deplin termenilor legați de societate și de a forma în chip unitar mintea elevilor.

D. Gusti., T. Herseni, *Elemente de sociologie*

Constantin Rădulescu-Motru (1868-1957)

...fiecare dintre noi este obișnuit să judece pe alții după sine însuși. Fiecare dintre noi crede că activitatea omenească are un scop, care se recunoaște și se apreciază în urmă din fapte; mentalitatea noastră de profesioniști burghezi nu poate concepe o activitate practică fără scop...

Sociologia însă tocmai de aceea este făcută, ca să ne ridice peste mentalitatea noastră prea strâmtă, sau mai bine peste prejudecățile noastre. Ea ne arată că ceea ce noi credem a fi cu neputință se întâmplă totuși, și nu numai că se întâmplă, dar se și explică în modul cel mai rațional.

C.R.-Motru, *Psihologia poporului român*, Ed. Paideia, București, pg. 99.

C. Wright Mills (1916-1962)

C. Wright Mills, sociolog american, profesor la Universitatea Columbia, a criticat în numeroase lucrări societatea americană contemporană, elitele conducătoare, conformismul claselor de mijloc. Prin conceptul de *imaginație sociologică*, Mills a făcut referiri la capacitatea individuală de a înțelege istoria socială, biografia personală și relațiile dintre ele în cadrul unei societăți date.

În prezent sociologul are de îndeplinit o sarcină urgentă, care este în același timp politică și intelectuală – căci, în realitate, ele coincid – aceea de a clarifica elementele ce formează neliniștea și indiferența contemporană.

Acest lucru îi este cerut sociologului de către toți reprezentanții culturii, fizicieni și artiști, de întreaga comunitate intelectuală. Tocmai datorită acestei sarcini și acestei așteptări, științele sociale încep să devină numitorul comun al erei noastre culturale, iar imaginația sociologică, cel mai necesar produs al activității noastre intelectuale.

C. Wright Mills, *Imaginația sociologică*, Ed. Politică, București, 1975, pg. 37

EVALUARE

1. După ce citiți cu atenție textele de la *Lecturi* răspundeți următoarelor cerințe:

- Identificați funcțiile sociologiei.
- Care este locul sociologiei în ansamblul științelor socio-umaniste?
- Care considerați că este importanța studierii sociologiei în liceu?
- În ce constă menirea sociologului în societatea contemporană?

2. Aduceți argumente în susținerea ideii con-

form căreia funcția critică este cea mai importantă dintre funcțiile sociologiei.

3. Explicați raportul dintre sociologie și ramurile ei.

4. Ordonăți descrescător, pe caiet, următoarele cerințe psihice pentru exercitarea profesiei de SOCIOLOG. Notați rangul (1,2,3, ...) în stânga fiecărei cerințe.

- aptitudini de comunicare, sociabilitate;
- prezență agreabilă;